

Com vitalitzar la vida al segle XXI?

Presentació del Paradigma Provital

A principis del segon mil·lenni ha arribat a ser una evidència palmària el fet que les dinàmiques mentals i les institucions socials pròpies de la modernitat ens condueixen inexorablement cap a una creixent destrucció i degradació de la vida. Els símptomes més notoris d'aquest fenomen de desvitalització general són ben coneguts: extinció d'espècies, devastació d'ecosistemes, deteriorament de la salut, empresonament massiu, conflagracions bèl·liques, irracionalitat econòmica, pobresa extrema, etc. El conjunt de les nostres forces vitals, alienades i explotades a través del sistema capitalista i mercantil, bloquejades i oprimides a través del sistema estatal, extraviades i menystingudes per obra de l'imaginari dominant, s'han girat de tal forma i en tal grau contra nosaltres mateixos i l'entramat vital del qual formem part, que el seus fruits resulten ser, cada vegada més, una negació de la vida. Revertir aquesta situació, és a dir, vitalitzar la vida, és l'objectiu fonamental del Paradigma Provital.

Un paradigma és un "mapa" de la realitat. Certament, necessitem mapes per orientar-nos; però naturalment, si els que fem són inadequats, defectuosos i irrealistes, aleshores ens perdem. I això és justament el que ens està passant des de fa segles com a humanitat. Confeccionar un nou mapa de la nostra vida amb totes les seves dimensions, una renovada cartografia global que ens permeti discernir millor el terreny i escollir millor el rumb, és una tasca crucial al segle XXI. Sortosament, és una tasca en procés de realització: moltes persones arreu del món hi estan contribuint. Tanmateix, les contribucions resulten encara massa disperses i fragmentàries, parcials i febles, barrejades i confuses com per conformar un mapa nítid, complet, precís i realista. Però els elements primaris per elaborar-lo estan ja disponibles. És el moment, així doncs, de reunir i amalgamar, sintetitzar i superar, modelar i depurar, aclarir i ordenar les innombrables aportacions que al llarg de la història s'han fet, i se segueixen fent, en el sentit de construir un nou paradigma, un nou sistema de valors, creences, mètodes i visions que ens permeti obrir una nova pàgina en la nostra història com a humanitat.

Sembla clar que aquest paradigma hauria de tenir com a funció essencial l'afirmació, la cura i la comprensió de la Vida; com a objectiu cardinal, el floriment i el desenvolupament de Vida en totes les seves formes i dimensions. El filòsof, sociòleg i historiador Lewis Mumford, als anys 60 del segle XX, va observar que el tema central de la nova era que aleshores es podia entrellucar consistiria en *"la defensa, potenciació i ressorgiment de la vida, el desplaçament d'allò mecànic per allò orgànic, i el restabliment de la persona com a terme definitiu de tot esforç humà"*. Avui, aquesta nova era ha començat a esdevenir subtilment més present; tanmateix, però, encara no s'ha posat de manifest, encara no l'hem formulat conscientment. I aquesta és la raó de ser del qualificatiu "Provital": el nou paradigma, encaminat a fer nàixer una nova humanitat, ha de tenir el propòsit conscient d'afavorir i potenciar la vitalitat de la vida en la seva totalitat.

Però, com podem vitalitzar la vida? Des de diversos camps del coneixement (filosofia, història, biologia, etc.) podem observar que les volicions vitals (alimentació, salut, seguretat, pertinença, afecte, sentit, etc.) es realitzen esplèndidament i es desenvolupen harmoniosament en la mesura que apliquem cinc principis de forma conjunta i adequada; per contra, en la mesura que els contravenim, sorgeixen bloquejos, carències, patologies i opressions que soscaven la vitalitat. En poques paraules, aquests cinc principis són provitals, fomenten la vitalitat de la vida, mentre que les seves antítesis, resulten antivitals. Aquests cinc principis ens poden servir per analitzar els més diversos fenòmens i propulsar transformacions en molts àmbits diferents. Heus aquí els cinc principis referits i una forma com poden ser definits:

Com a entitats vives (persones, col·lectius, pobles, ecosistemes, etc.) que som, vitalitzem la vida en la mesura que...

- Ens generem, desenvolupem i regulem a nosaltres mateixes. (AUTONOMIA)
- Mantenim relacions sinèrgiques realitzant diverses funcions per dur a terme empreses conjuntes. (COOPERACIÓ)
- Interactuem saludable i equilibradament amb les entitats vives de les quals formem part i amb aquelles que ens constitueixen. (COMUNIÓ)
- Vetllem per a maximitzar la vitalitat de totes les entitats vives. (AMOR)
- Coneixem la realitat de totes les entitats vives. (VERITAT)

Aquests cinc principis, Autonomia, Cooperació, Comunió, Amor i Veritat, presos en conjunt, constitueixen una forma senzilla i comprensiva d'explicar plenament la lògica de les actuacions i relacions que afavoreixen el floriment de la vida. És important assenyalar que els Principis Provitals formen un tot indivisible: estan completament interconnectats i resulten interdependents, de manera que és impossible realitzar-ne algun(s) d'ells per separat de forma plena, sostinguda i veritable. És només la correcta comprensió i aplicació de la conjunció d'aquests principis el que promou efectivament la vitalitat de la vida.

Els cinc Principis Provitals són subjacents, d'una manera o altra, en major o menor grau, en totes les iniciatives, propostes i lluites que veritablement busquen efectuar transformacions positives avui en dia; mentre que, malauradament, allò que predomina en el món contemporani són les seves antítesis: la Dominació, la Competència, la Separació, l'Odi i la Falsedat. El Paradigma Provital es pot definir com el plantejament de ser cada cop més conscients dels cinc Principis Provitals en tots els moments i en tots els àmbits de la nostra vida per tal de posar-los en pràctica cada vegada millor. O també es pot definir com el plantejament de desenvolupar una fusió coherent i unitària, ordenada i harmoniosa, de totes les idees i projectes que apunten veritablement en el sentit dels Principis Pro-Vitals.

Per avançar en aquest doble plantejament, el Paradigma Provital es formularà com una proposta...

- Forjada mitjançant la fusió de diversos projectes, coneixements i experiències preexistents. (SINTÈTICA)

- Concebuda per a donar nou vigor i animar amb una força nova a un ampli ventall d'iniciatives. (RENOVELLADORA)
- Analítica i proposadora partint de les causes primeres i raons profundes. (RADICAL)
- Promotora d'un canvi substancial, profund i ampli en les estructures i els valors que vertebreren les societats i les personalitats. (REVOLUCIONÀRIA)
- Basada en volicions i principis universals i adreçada a totes les persones i pobles del món. (UNIVERSALISTA)
- Comprensiva de la Vida en la seva globalitat i multidimensionalitat interrelacionada. (INTEGRAL)
- Oberta constantment a l'evolució i al desenvolupament. (DINÀMICA)
- Constitutiva d'un cos coherent, lògic i interdependent d'elements. (SISTEMÀTICA)
- Formulada al segle XXI i per al segle XXI (CONTEMPORÀNEA).

En base als trets, plantejaments i principis exposats, durant el pròxim bienni algunes persones durement a terme el Procés de Gènesi del Paradigma Provital. Aquest procés constituirà un marc de trobada per aprendre, investigar, experimentar i reflexionar sobre els diversos aspectes i components del Paradigma Provital i, al mateix temps, contribuir de diverses formes a generar els elements motrius primigenis d'aquesta proposta. Participar en el Procés de Gènesi pot resultar particularment escaient i fructuós per aquelles persones que busquen vies per aprendre col·lectivament i reflexionar seriosament, amb obertura i grandesa de mires, sobre les perspectives revolucionàries integrals del segle XXI; persones que senten el desig de vincular allò local amb allò mundial, allò parcial amb allò integral, allò present amb allò històric, allò concret amb allò abstracte, allò material amb allò espiritual, allò constructiu amb allò combatiu; persones que volen aportar el millor de si mateixes com a agents generadors d'una nova humanitat provital.

Afortunadament, avui en dia, cada cop més persones estem fent passos en aquest sentit, tot sortint de la presó del nostre propi egoisme; desobeint imperatius i contravenint inèrcies que han regit l'existència humana durant molt de temps; assumint la responsabilitat de guarir a la humanitat malalta, guarint-nos primordialment a nosaltres mateixes. Moltes estem cobrant consciència del fet que un sistema d'organització humana que busca augmentar el seu poder despòticament, destruint i degradant tots els sistemes de vida en els quals se sustenta, no mereix la nostra complicitat. Algunes, fins i tot, saludem la macro-crisi del segle XXI com una magnífica oportunitat, ja que *"és en la crisi que neix la inventiva, els descobriments i les grans estratègies"* (Einstein). Certament, en lloc que la crisi es converteixi en un compendi de frustracions i laments, podem aprofitar-la per generar una nova fe en el món; amb les pràctiques i les idees adequades, podem sortir de l'embolic en què ens trobem; podem treballar per a que l'apocalipsi en curs no signifiqui només una luctuosa caiguda, sinó també, i sobretot, una fulgurant revelació. El Procés de Gènesi del Paradigma Provital és una via en aquest sentit.

Blai Dalmau Solé

Dia de la Terra del 2014

www.provital.cat